

Odučeno v projektu DUM – zájmena osobní – výklad Skloňování zájmen

ZÁJMENA BEZRODÁ

Bezrodá zájmena mají pro rod mužský, ženský i střední tytéž tvary. Jsou to osobní zájmena **já, ty, my, vy** a zvrtné **se**.

1. p.	já	ty	—	my	vy
2. p.	mne, mě	tebe, tě	sebe	nás	vás
3. p.	mně, mi	tobě, ti	sobě, si	nám	vám
4. p.	mne, mě	tebe, tě	sebe, se	nás	vás
6. p.	(o) mně	(o) tobě	(o) sobě	(o) nás	(o) vás
7. p.	mnou	tebou	sebou	námi	vámi

U zájmen *ty* a *se* využíváme delší tvary po předložkách - *Můžu žít bez tebe. Myslí jen na sebe-* a při důrazu (např. často na začátku věty - *Tebe se nikdo neptá. Právě tebe tam čekáme. Sobě jsem to nedopřál*). Jinak užíváme tvary kratší (*Čekáme tě tam. Dopřejeme si to také*).

U zájmena *já*:

- v 2. a 4. pádě *mě (mne)*
- ve 3. a 6. pádě *mně (mi)*

Pomáhají tvary zájmena *ty*: *mě - tě* (neslyšel *mě* - neslyšel *tě*) *mně - tobě (mně* něco slíbil - *tobě* něco slíbil)

Pozor!

mi X my

Půjčil mi peníze (3. p. zájmena *já*) X *My tam nejde* (1. p. zájmena *my*).

V tvarech **námi, vámi** (7. pád) se píše vždy měkké **i**:
Jedte s námi. Příběhnu za vámi.

ZÁJMENA RODOVÁ

- a) **Zájmenné skloňování**
- b) **Skloňování podle vzorů přídavných jmen**

- a) **Zájmenné skloňování**

Zájmena ten (ta, to) a náš, váš (naše, naše) se skloňují takto:

Mužský rod	Ženský rod	Střední rod
Jednotné číslo		
1. p. ten náš (pes, strom)	ta naše (píseň)	to naše (město)
2. p. toho našeho	té naší	toho našeho
3. p. tomu našemu	té naší	tomu našemu
4. p. toho našeho (psa)	tu naši	to naše
ten náš (strom)		
6. p. (o) tom našem	(o) té naší	(o) tom našem
7. p. tím naším	tou naší	tím naším

Mužský rod	Ženský rod	Střední rod
Množné číslo		
1. p. ti naši (psi) ty naše (stromy)	ty naše (písně)	ta naše (města)
2. p.	těch našich	ta naše
3. p.	těm našim	
4. p. ty naše (psy, stromy)	ty naše	
6. p.	(o) těch našich	
7. p.	těmi našimi	

Pro určení správné délky samohlásky, využíváme zájmen ten, ta

Viděli **naši** kočku – tu kočku – krátká samohláska

Nad **vaší** chatou krouží pták – nad tou chatou - dlouhá samohláska

Jde o **vaši** budoucnost – o tu budoucnost – krátká samohláska

Šli jsme tam s vašimi přáteli – s těmi přáteli

Jako náš se skloňuje: co, nic

Jako ten se skloňuje: tento, tenhle, onen, kdo, nikdo

Podle zájmena náš se skloňuje osobní zájmeno *on* (*ona, ono*) a vztažné zájmeno *jenž* (*jež, jež*).

Mužský rod			Ženský rod		Střední rod	
Jednotné číslo						
(muž)			(žena)		(děvče)	
1. p.	on	jenž	ona	jež	ono	jež
2. p.	jeho, ho, jej	jehož	jí	jíž	jeho, ho, jej	jehož
3. p.	jemu, mu	jemuž	jí	jíž	jemu, mu	jemuž
4. p.	jeho, ho, jej (živ.)	jehož, jejž (živ.)	ji	již	ho, je, jej	jež
	jej, ho (neživ.)	jejž (neživ.)				
6. p. (o)	něm	(o) němž	(o) ní	(o) níž	(o) něm	(o) němž
7. p.	jím	jímž	jí	jíž	jím	jímž
Mužský rod			Ženský rod		Střední rod	
Množné číslo						
1.p.	oni (živ.)	již (živ.)	ony	jež	ona	jež
	ony (neživ.)	jež (neživ.,				
2. p.			jich	jichž		
3.p.			jím	jímž		
4. p.			je	jež		
6. p.			(o) nich	(o) nichž		
7. p.			jimi	jimiž		

b) Skloňování podle vzorů přídavných jmen

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Podle vzoru *mladý* se skloňují přivlastňovací zájmena *můj, tvůj, svůj* (kromě 1. a 4. pádu), ukazovací zájmeno *takový* a tázací nebo vztažná zájmena *který, jaký, neurčitá zájmena některý, nějaký, kterýsi, jakýsi, leckterý, lečjaký, ledajaký*, záporná zájmena *nijaký, Žádný* a vymežovací zájmena *týž, tentýž, každý*.

Zájmenem *svůj* přivlastňujeme osobě, která je ve větě podmětem (*Já mám svůj svetr. Ty máš svůj svetr.*

Skloňování zájmen můj, tvůj

	Mužský rod	Ženský rod	Střední rod
Jednotné číslo			
1. p.	můj (bratr, sešit)	má - moje (sestra)	mé - moje (pero)
2. p.	mého	mé - mojí	mého
3. p.	mému	mé - mojí	mému
4. p.	mého (bratra)	mou - moji	mé - moje
	můj (sešit)		
5. p.	můj (bratře!)	má - moje	mé - moje
6. p.	(o) mém	(o) mé - mojí	(o) mém
1. p.	mým	mou - mojí	mým
Množné číslo			
1. p.	mí - moji (bratři)	mé - moje (sestry)	má - moje (pera)
	mé - moje (sešity)		
2- P.		mých	
3. p.		mým	
4- P.	mé - moje (bratry, sešity)	mé - moje	má - moje
5- P-	mí - moji (bratři!)	mé - moje	má - moje
6. p.	mé - moje (sešity!)	(o) mých	
7. p.		mými	

Pozor!

mojeho, mojemu, mojím, mojich, mojích - jsou nespisovné tvary!

Sklonování zájmena *týž, tentýž*

Mužský rod	Ženský rod	Střední rod
Jednotné číslo		
1. p. týž, tentýž	táž, tatáž (dívka)	totéž (pero)
(chlapec, stroj)		
2. p. téhož	téže	téhož
3. p. témuž	téže	témuž
4. p. téhož (chlapce)	touž, tutéž	totéž
týž, tentýž (stroj)		
6. p. (o) témž, tomtéž	(o) téže	(o) témž, tomtéž
7. p. týmž, tímtéž	touž, toutéž	týmž, tímtéž
Množné číslo		
1. p. tíž, titíž (chlapci)	tytéž (dívky)	táž, tatáž (pera)
tytéž (stroje)		
2. p.	týchž	
3. p.	týmž	
4. p. tytéž (chlapce, stroje)	tytéž	táž, tatáž
6. p.	(o) týchž	

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

7. p.	Mužský rod	Ženský rod	Střední rod
Jednotné číslo			
1. p.	její (bratr, kabát)	její (sestra)	její (pero)
2. p.	jejího	její	jejího
3. p.	jejímu	její	jejímu
4. p.	jejího (bratra)	její	její
	její (kabát)		
6. p. (o)	jejím	(o) její	(o) jejím
7. p.	jejím	její	jejím
Množné číslo			
1. p.	její (bratři, kabáty, sestry, pera)		
2. p.	jejích		
3. p.	jejím		
4. p.	její		
6. p.	(o) jejích		
7. p.	jejími		

Podle vzoru *jarní* se skloňuje přivlastňovací zájmeno *její*, tázací nebo vztahné *čí*, neurčitá zájmena *něčí*, *čísi* a záporné zájmeno *ničí*.

Skloňování zájmena její

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Přivlastňovací zájmena *jeho, jejich* se nesklonují, mají pro všechny pády **týž** tvar (*jeho bratr, jeho bratra, jeho bratrovi..., jeho bratři..., jeho sestra..., jeho pero...; jejich bratr..., jejich sestra..., jejich pero...*).

Pozor:

Z jejich úspěchů máme radost - z úspěchů /té/ **ženy**, 2. p. mn. č. zájmena *její*).

Z jejich úspěchů máme radost (tj. z úspěchů /těch/ mužů, žen, děvčat - zájmeno 3. os. mn. čísla).

Vymezovací zájmeno *sám (sama, samo)* má v 1. a 4. p. obou čísel kromě 4. p. jedn. č. muž. rodu životného jmenné tvary (jako *mlád, mlada, mládo*). Např.: *Přišel jsi sám. Keř roste sám. Trhlina se sama zavřela. Dítě se obrátilo samo. Přišli jsme sami. Keře rostou samy. Rány se samy zahojily. Kůzlata se vrátila sama. Muže jsme zastihli doma samy* (4. pád rodu mužského životného!). Jinak má tvary podle vzoru *mladý* (2. p. *samého*, 3. p. *samému* atd.). Zájmeno *samý* má všechny tvary podle tohoto vzoru.

Zdroj: Český jazyk, Přehled učiva ZŠ, V. Styblík, J. Melichar, Fortuna 2005